

Een schaking en een vroom, ziekelijk meisje

Huis van Assendelft

50 Janny Roos - Museum Hoeksche Waard

Museum Hoeksche Waard bestaat 50 jaar. Dit wordt gevierd van maart 2018 tot maart 2019. In de expositie '4000 jaar Hoeksche Waard' in boerderij Oost Leeuwenstein in Heinenoord, wordt de bezoeker meegenomen langs 50 onderwerpen, die samen de geschiedenis van de Hoeksche Waard vertellen. Zij zijn het onderwerp van een wekelijkse column, deze week over bijzondere familiegebeurtenissen.

De familie Van Assendelft, waartoe Ambachtsvrouw Sara Louisa du Faget van Assendelft van Heinenoord behoorde, telde een paar bijzondere dames. Het was omstreeks het jaar 1640 dat de toen nog minderjarige Margaretha van Assendelft (1620-1655), de overgrootmoeder van de ambachtsvrouw, "bij nacht en ontijden", werd ontvoerd. Met een "schuytge" werd zij uit Delft, waar haar vader een huis bezat, naar Delfshaven gevaren en daarvandaan naar Heusden. De man die dit ondernam was Simon du Faget, haar latere echtgenoot. Ontvoering was een strafbaar feit en twee mannen die Simon hadden geholpen kregen forse straffen. De één, Jan Dirksz van Veen werd veroordeeld tot geseling en verbanning. De ander, Frederik Hendrik van den Boetzelaer van Lange-

rak, ritmeester, werd zijn ritmeesterschap ontnomen en hij mocht vijf jaar lang het land niet meer in. Simon zelf schijnt de dans te zijn ontsprongen, misschien omdat hij zich met Margaretha had verschanst in het verre Maastricht. Of omdat de schaking,

STREVEN WAS: OPKLIMMEN VIA PROFIJTELIJKE HUWELIJKEN

naar het lijkt, zeker niet tegen de zin van Margaretha is gebeurd. Waarschijnlijk zijn ze gewoon samen weggelopen, maar vereiste de eer van Margaretha de toneelvoorstelling van een schaking. Was Simon, luitenant van een compagnie voetknechten, te min voor de familie Van Assendelft? Tegen de zin van haar ouders zou

Het getijdenboek van Beatrijs van Assendelft, te zien in het Catherijneconvent in Utrecht

Simon kort na de schaking "seer confuselyck ende sonder huwelycxen voorwaarden te maecken" met zijn Margaretha zijn getrouwd, maar in werkelijkheid huwden zij pas een jaar of tien later. Zij hadden toen al vijf kinderen. Veel langer geleden leefde Beatrijs van Assendelft, een naar het

schijnt ziekelijk meisje dat een aanzienlijk ingetogener leven leidde dan Margaretha. Zij was de dochter van Gerit van Assendelft en Beatrijs van Dalem van Dongen. Gerit was de eerste Ambachtsheer van Heinenoord uit het geslacht Van Assendelft. In 1485 kreeg zij, vermoedelijk

bij haar intrede in het klooster Onze Lieve Vrouwe ter Zijl in Haarlem, van haar ouders een schitterend geïllustreerd gebedenboek, ook wel getijdenboek genoemd, omdat het de tijden omschrijft waarop dient te worden gebeden. De nachtgebeden ontbreken nagenoeg, waarschijnlijk om-

dat zij wegens haar zwakke gezondheid niet 's nachts hoefde te bidden. Zij mocht haar tijd naar eigen inzicht indelen en slapen, waken, eten en drinken wanneer zij wilde. Ook hoefde zij niet in het koor te zingen. Niet alle familieleden klommen op via profijtelijke huwelijken.